

56) ff. 239 r. - 241 r. [μη'] Ἐκθεσις ἦτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἐνώσεως . . .

Est tomus unionis a. 920 (RhP, V, 4-10), cuius verba καὶ περὶ τρίτου γάμου ὀρίζομεν . . . Γερμανοῦ· Ταρασίου· Νικηφόρου· καὶ Μεθοδίου τῶν ἀοιδίμων καὶ μακαρίων πατριαρχῶν, αἰωνία ἡ μνήμη sunt etiam bis in f. 245 r. v. ab eadem manu repetita.

57) f. 241 r. v. [μθ'] Ἐκ τοῦ τόμου τοῦ ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ ἀποκειμένου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας παρεκβληθέντος παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης τοῦ Χούμνου. περὶ νηστείας [καὶ τῆς δ' καὶ ε' addit. index]. ("Οτι ἐκ τούτων κατάδηλον . . . περὶ δωδεκαήμερου ὀρίζομεν.)

Rarissime occurrit hoc opus Michael Chumni, quod etiam Fabricio et Harlesio ignotum est. Cod. Berolin. Phillips. 1477 saec. XV f. 299 v. - 301 v. chronologiam operis continet: Λύσεις κατὰ ἀπόφασιν τοῦ τιμιωτάτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Χούμνου πρὸς τὸν μοναχὸν κυρὸν Νεόφυτον τὸν γραμματικὸν περὶ ὧν αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεων ἐδέηθη κατὰ ἱανουάριον ἰνδικτικῶνος ιε' ἐν ἔτει ςχλ'. (Περὶ νηστείας κεφάλαιον α'. Περὶ νηστείας ἐκάστης τετράδος καὶ παρασκευῆς . . .)

His conferendus est Monac. 380 f. 567 r., quem edere juvabit: Τὸ ἴσον τοῦ συνοδικοῦ πιττακίου τοῦ γενομένου παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Χούμνου [. . .] (1) τοῦ χαρτοφύλακος.

Τὸ παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ κρατῆσαν ἔθος ἔκπαλαι, λέγω δὴ τὸ ἐν ταῖς ἐκάστης ἐβδομάδος τετράσι καὶ παρασκευαῖς χωρὶς δηλονότι τοῦ καιροῦ τῶν ἀγίων νηστειῶν λειτουργίαν γίνεσθαι τελείαν μὴ καθ' ὥραν ἐνάτην, ἀλλ' ὅτε δὴ συνήθως ἡ θεία τελεῖται μυσταγωγία, οὐκ ἔστιν ἐναντίον τῷ ξθ' κανόνι τῶν ἀγίων ἀποστόλων οὕτω λέγοντι· «εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης ἢ ψάλτης τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν οὐ νηστεύει ἢ τετράδα ἢ παρασκευὴν, καθαιρεῖσθω, ἐκτός ἐἰ μὴ δι' ἀσθένειαν σωματικὴν ἐμποδίζοιτο· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη ἀφορίζεσθω». ἔστι γὰρ καὶ τὸν κανόνα φυλάττεσθαι καὶ τὸ ῥηθὲν ἔθος τῆς ἐκκλησίας διατηρεῖσθαι· ὁ κανὼν γὰρ νηστείαν παραδίδωσιν ἐν τε τῷ καιρῷ τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς καὶ καθ' ἐκάστην τετράδα καὶ παρασκευὴν, οὐ μέντοι καιρὸν διατυποῖ καθ' ὃν ἐσθίειν δεόν, ἵνα τις λέγοι, ὡς εἰ πρὸ τοῦ τοιούτου καιροῦ ἐσθίουσιν τινες, καταλύουσι τὴν νηστείαν· ἔστι γὰρ ἐσθίειν μὲν πρὸ τῆς ἐνάτης ὥρας μετὰ τὸν καιρὸν τῆς τελείας μυσταγωγίας καὶ ἅμα φυλάττειν νηστείαν ἐν τῷ ἀπέχεσθαι κρεῶν καὶ τυροῦ· ὁ μὲν γὰρ ἀποστολικὸς κανὼν νηστείαν ἀπλῶς φυλάττειν παρηγγύησεν ἐν τε τῇ ἀγίᾳ τεσσαρακοστῇ καὶ ἐν ἐκάστῃ τετράδι καὶ παρασκευῇ, οἱ δὲ μετὰ ταῦτα θεοὶ καὶ ἱεροὶ κανόνες τὴν ἐν τῇ ἀγίᾳ τεσσαρακοστῇ νηστείαν διετράνωσαν, τυποῦντες ῥητῶς καὶ ἐκπεφωνημένως ἐν τῇ ἀγίᾳ τεσσαρακοστῇ τὴν νηστείαν ἄχρι ξηροφαγίας ἐπιτείνειν, ἀλλὰ καὶ τὸν καιρὸν τῆς θείας ὑμνωδίας διδάσκοντες· φησὶ γὰρ ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συ-

(1) Aliquot litterae non leguntur propter foramen in charta.